

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.958.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 22. decembra 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 146.

Davek na službene prejemke privatnih nameščencev.

(Sklep plenarne seje Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.)

S členom 79., odst. VI. finančnega zakona za l. 1927/1928 se je naložil kvalificiranim trgovskim in obrtniškim pomočnikom namesto davka na ročno delo nov davek, ki je izdatno občutnejši nego je davek na ročno delo. Pri izvajanju tega določila v praksi so se dokazale trdote, ki brez dvoma niso bile v intenciji zakonodajalca. Zakonodajalec je izrecno naglasil, da so novemu davku zavezani samo kvalificirani trgovski in obrtniški pomočniki. S tem je brez dvoma hotel normirati, da so novemu davku zavezani samo oni trgovski in obrtniški pomočniki, ki ne opravljajo navadnih pomožniških del, ampak so si tekom svojega daljšega službovanja pridobili ono stopnjo strokovnega znanja, ki jih usposablja za kvalificirano delo. Kriterij za kvalificiranost ne more biti večja ali manjša manualna izurjenost, ampak v prvi vrsti zaposlenost pretežno z duševnim delom, ki ga opravljajo predelavci, polirji, poslovdje, korespondenti, knjigovodje, prokuristi itd.

Kljub jasni volji zakonodajalca, da se podvržejo novemu davku samo kvalificirani trgovski in obrtniški pomočniki, hoče Generalna direkcija

avkov dolžnost plačevanja novega davka raztegniti na vse trgovske in obrtniške pomočnike brez razlike. Pri tem popolnoma pušča iz vidika, da postane vajenec po prestani vajenški dobi in po položitvi pomožniškega izpita pač pomočnik, ne pa že kvalificirani pomočnik. V vajenški dobi si pridobi vajenec pač neko mero ročne izurjenosti, ne pa tudi onega strokovnega znanja, ki je potrebno za kvalificiranega pomočnika. Ako bi hotel zakonodajalec naložiti nov davek vsem trgovskim in obrtniškim pomočnikom, bi izrecno ne določil, da so mu zavezani samo kvalificirani pomočniki.

Ker so z napačno interpretacijo pojma kvalificiranega obrtniškega ali trgovskega pomočnika prizadeti tudi interesi trgovine in obrti, je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo na svoji plenarni seji z dne 19. t. m. soglasno sklenila, da se je obrniti na merodajna mesta s prošnjo, da se pripomore volji zakonodajalca do veljave v tem smislu, da bodo trgovski in obrtniški pomočniki, ako nimajo posebne kvalifikacije, še nadalje zavezani davku na ročno delo.

* * *

Oblastne doklade naj bodo enake za vse!

Zveza veleproizvajalcev in vele-razpečevalcev alkoholnih pijač v Sloveniji, s sedežem v Ljubljani, je poslala predsedstvu oblastne skupščine naslednji dopis:

»Podpisana zveza opaza v celi debati ljubljanske oblastne skupščine, da se poudarja uvedba 100% doklade na državno trošarino za špirit in vse druge alkoholne pijače samo pri veletrgovcih in prodajalcih in da se pri tem namenoma pozablja na pravi vzrok, kje se dogaja največje pijanje in največja nemoralna. Vzrok temu pijančevanju leži samo v prosti kuhni vseh vrst žganja na deželi, katera ni podvržena nobeni kontroli. Ako hoče oblastna skupščina koristiti zatiranju alkohola, mora takoj za- braniti vsako prosto kuho žganja na deželi in takoj postaviti vse kotle pod pečat, tako da bodo na deželi onemogočena v velikih količinah raz- prodaja razne vrste žganja. Ako ob- lastna skupščina teh kotlov na deželi noče postaviti pod pečat, tako da bi tudi na deželi plačevali to oblastno doklado na trošarino od kuhanja, potem naj takoj uvede visoko letno takso na kotle in to po velikosti in literski vsebini kotlov.

Konstatirali smo zadnja leta, od časa, ko je dovoljena prosta kuha žganja, da so na deželi nakupili več tisoč kotlov in da se je tu razvila velika industrija žganjekuhe in prodaje po nizkih konkurenčnih cenah tega nezatrošarinjenega žganja potom tiho- tapstva v vse privatne hiše, trgovine in gostilne. Poleg tega se na deželi ne kuhajo samo lastni pridelki, ka- kor to zakon dopušča, temveč se ku- puje na debelo razno sadje, pokvar- jeno vino in tropine. To blago se ku- ha brez vsake kontrole in spravlja v promet.

Konstatirali smo, da se v ljublan- ski oblasti skuha na deželi povpreč- no po osebi prebivalstva najmanj 10 do 15 litrov, kar iznaša približno 100 vagonov, to je en milijon litrov raz- nega 50% žganja. To je številka, o kateri naj resno in odkrito premišlja

ljubljanska oblastna skupščina in tu- kaj je glavna rak-rana žganjepitja, nemorale, ubojstva in blaznosti v ljubljanski oblasti. Na ta način trpi ljubljanska oblastna skupščina, da se na eni strani producira in razprodaja tolika ogromna množina nezatrošari- njenega žganja in se s tem žganjem podpira en del prebivalstva v isti oblasti, na drugi strani pa hoče uni- čiti legalno trgovstvo in davkoplače- valce.

Zato kličemo: Proč s prosto kuho žganja brez plačanja vsake trošarine in uvedite v celi ljubljanski oblasti enake trošarine, to je oblastne do- klade, da ne bomo imeli dve vrsti alkoholnih pijač, na kateri je na eni strani plačano ogromne trošarine in doklade, na drugi strani pa nič.

Ako ljubljanska oblastna skupščina ne bo upoštevala našega upravičene- ga protesta in uvedla enako plačanje doklad in trošarine, potem moramo na žalost ugotoviti, da hoče ista tudi v ljubljanski oblasti dve vrsti držav- ljanov, to je eno vrsto, ki plačuje davke, in drugo, katera ne plačuje ničesar!

Fr. Zelenik:

Seznam odjemalcev.

Več ko ima kaka trgovina stalnih in zvestih odjemalcev, več je vredna in več donša svojemu lastniku. To je stara in znana stvar v trgovskem živ- ljenju in praktični trgovec se tudi trudi, da si pridobi stalne in zveste odjemalce. Tak trgovec ima pregled- den seznam ali kartoteko odjemalcev. Trgovina na debelo in posredovalna trgovina ima pregled in seznam od- jemalcev v svojih saldakonti, toda saldakonti vsebujejo le imena tistih, ki so odjemalci trgovine, ne pa tudi tistih, ki ne kupujejo. Takih je pa lahko zelo veliko, a marsikateri bi postali odjemalci, če bi trgovec vedel za nje in jim ponudil.

V korist trgovine in trgovca je, da ima kartoteko odjemalcev. Uradni list

v Ljubljani, v Zagrebu, v Beogradu itd. prinaša protokolacije tvrdk. Na- tančen in podjeten trgovec vpisuje podatke uradnega lista v kartoteko, napravi ponudbe novim firmam in seveda se tudi informira o firmi, da zna, ali se z novo firmo lahko spusti v kupčijsko zvezo ali ne. Navadno so nove nastale firme vsaj v početku njihovega poslovanja dobre, pozneje je seveda neobhodno potrebno, da se trgovec informira.

Kartoteka pa naj ne vsebuje samo imena in bivališča, ampak tudi ob- seg in kakovost odjemalca, plačilne in dobavne pogoje, rabat in skonto i. t. d.

Tudi trgovec na drobno, ki prodaja navadno le za gotovino, naj se ne za- dovoljuje s tem, da pozna svoje stran- ke na »videz«. Znan mu mora biti naslov in bivališče odjemalcev, da je lahko z njimi v stalnem stiku s tem, da jim pošilja cenik, jih opozarja na novosti itd.

Ako hoče trgovec prodati svojo tr- govino, ali išče družabnika ali poso- jila, je velike važnosti, da more do- kazati lepo število odjemalcev in ob- seg svoje trgovine, kar večkrat vpliva tudi na vrednost trgovine.

Vzdrževanje in izpopolnjevanje kartoteke ne povzroča posebnih tež- koč. Res je, da ne moremo vsake stranke, ki vstopi v trgovino, kratko- malo vprašati za ime in bivališče ali izvežban trgovec in pomočnik si zna pomagati, da na prav lep in nevsi- ljen način pride do imena in bivališča. Ako ponudi stranki, da bo poslal na- kupljeno blago domov, tedaj seveda zve za naslov in bivališče. Taka vstrežljivost pa tudi zelo vleče in pri- poroča trgovino. Posebno ženski svet da zelo veliko na tako vstrežljivost in vljudnost. Seveda je vstrežljivost na mestu tudi pri stalnih odjemalkah.

Kartoteka je vrejena po alfabetu. Le veletrgovina z jako obsežnim delokro- gom uredi kartoteko po krajih. Ure- ditev po krajih je prikladnejša za veletrgovino, ker se hitreje in lažje napravi seznam odjemalcev za potni- ka, ko gre na turo. Taki seznam je dober pripomoček potniku, ker mu zelo olajša delovanje. Seveda mora potnik svoj seznam izpopolnjevati s svojimi opazovanji in ugotovitvami. Pri novi stranki, katero je obiskal, pa ni napravil kupčije, bo pripisal, zakaj se mu ni posrečila kupčija.

Vzorna organizacija trgovine in njenega poslovanja je velike vredno- sti. K organizaciji pa spada tudi kar- toteka odjemalcev.

Dipl. ing. Ant. Ditrich:

Smotrena elektrifikacija v naši državi.

(Konec.)

Omeniti bi bilo tudi, da bo morala na- ša država v najkrajšem času pristopiti k razčiščenju problema o elektrifikaciji naših železnic; vse druge napredne dr- žave v Evropi so se tega vprašanja teme- ljito lotile ter deloma nekatere proge že uspešno elektrificirale. S tem, da ne gle- jamo z ozkosrčnega stališča na predmet- ni problem, ampak da uvažujemo nave- dene eventualitete ter vsa dosežena iz- kustva na tem polju, se bomo rešitvi pro- blema izdatno približali in njega ure- ničenje čimprej omogočili na način, ki bo na korist ne samo občini ljublan- ski, ampak tudi uspešnemu razvoju in- dustrije in torej posebno naši ožji domo- vini Sloveniji, koje gospodarsko življe- nje je odvisno od obstoja in procvita in- dustrije.

Če si bo pa mestna občina sedaj posta- vila drago električno energijo, ki ne bi nikdar prišla v dobrobit naši industriji, bi bila splošna elektrifikacija za dolgo časa odložena, ker se ne bi za bodočo hidrocentrale na Savi — brez konzuma v doglednem času — nihče ne spuščal v velike investicije. Šele na podlagi za- dostnega konzuma je zgradba električne centrale upravičena.

Iz navedenih vrstic je razvidno, da sem si zamislil preskrbo Ljubljane s ceneni- tokom iz širokega vidika in iz interesa skupnosti. Od tega bi imela mnogo kori- sti naša industrija in obrt, ki bi se mogla priključiti na skupno omrežje, in bi mnogo cenejše producira svoje izdelke. Male centrale v mestu bi se ukinile ter bi s tem vsaj indirektno pridobili na na- rodnom bogastvu (prihrana goriva, ma- teriala vobče itd.).

Proti priključku mesta Ljubljane na daljnovod visoke napetosti so se vzdig- nili protesti, češ da bi slična elektrifi- kacija pomenila zaslužjenje in gospodar- sko odvisnost Ljubljane od tujega kapi- tala. Ta ugovor izvira iz neupravičene bojazni! Ako se nudi občini cenena električna energija, to vendar še ni go- spodarska odvisnost! S tem bi mogla in- dustrija ceneje producirati in uspešno konkurirati z inozemskimi izdelki. Ce- nen električen tok je prej gospodarska osamosvojitev, nego pa podredivost! Kon- zument pa ni na milost in nemilost izro- čen producentu, ker mora priti do prav- noveljavne pogodbe za dobavo električ- nega toka, ki se sklene na več let, cene toka pa se določijo na podlagi zlate pari- tete. Dobra koncepcija take pogodbe

JUGOSLOVANSKA MLINSKA INDU- STRIJA.

V Zagrebu se je vršil 18. t. m. občni zbor jugoslovanske zveze mlinarjev. — Predsednik dr. Bošnjak je v daljšem go- voru poudarjal, da so se razmere v naši mlinski industriji v zadnjem letu po- slabšale. Sedaj niso ustavili dela samo majhni mlini, temveč tudi velika pod- jetja, in niti en mlin ne more svoje ka- pacitete polno izrabiti. Kriza v mlinski industriji je sicer splošen pojav; a dru- gč se merodajni činitelji trudijo za od- pomoč, pri nas se pa nihče ne zgane. Zveza je morala uporabiti vsa sredstva, da je preprečila nameravano zvišanje železniških tarif. Sicer vprašanje še ni

definitivno rešeno, a prometni minister je obljubil, da ne bo glede tarif nič spre- menil, ne da bi prej vprašal mlinsko zvezo za svet. Težek udarec za mlinsko industrijo pomeni dejstvo, da se je Jugo- slavijska vdača avstrijski zahtevi, naj se uredi vprašanje carine moke z Ogrsko. Tudi si nismo mogli zagotoviti češkoslo- vaškega trga, pogajanja s Češkoslovaško zmeraj na novo odlagajo. Pri trgovskih pogajanjih z Grško nismo mogli doseči nikakršnih tarifnih olajšav. Predsednik je poudarjal, da dovaja spoznavanje po- tnebe močnega skupnega zastopstva zve- zi zmeraj nove članice. Za predsednika je bil izvoljen zopet dr. Bošnjak; pred- sednik deželne zveze za Slovenijo je dr. Rosenberg.

➡ Grosisti, ki iščejo odjemalcev med trgovci na deželi, morajo inserirati v »TRGOVSKEM LISTU«! ➡

ščiti ne samo producenta, temveč tudi konzumenta.

Mestna občina se je takrat odločila, da razširi svojo lastno električno centralo. S tem seveda ni mnogo koristila naši obrti, še manj pa industriji. Industrija v mestu in na periferiji ima svoje lastne pogonske centrale, ki so deloma zelo zastarele in proizvajajo tok po dokaj visoki ceni, vendar ceneje, kakor ga nudi mestna elektrarna po svojem zastarelem tarifu. V nekem konkretnem slučaju se je v zadnjih dneh zgradila nova centrala, ker je mestna elektrarna nudila tok za silo dotičnemu tovarniškemu podjetju po 4 do 5 Din. Ko je imela tovarna le par malih motorjev, je plačevala za silo 3 Din za KWk, ko pa je zahtevala še nekaj motorjev, se je nastavila zgoraj navedena cena. Za luč plačuje tovarna 7 Din za KWk. To so zelo visoke cene za tok, ki ne morejo pospeševati naše industrije. Tarifa politika mestne elektrarne se mora prilagoditi modernim principom pri prodaji električnega toka.

Čuje se, da namerava mestna občina zopet povečati svojo centralo s postavitvijo novega turboagregata za 3000 KW s pripadajočo kotlovno napravo. Ne mislim se spuščati v kritiko tega projekta, le na kratko naj omenim, da tudi ta rešitev preskrbe Ljubljane z električnim tokom ni v skladu s smotrenim elektrifikacijskim programom ter je nepopolna, ker bo najbrže naša industrija še vedno navezana sama nase in bo morala še dalje obratovati s svojimi zastarelimi napravami.

Po vsej priliki pa je en sam turboagregat, ki bo stal mnogo milijonov (ravno polovico manjši agregat se je preračunal v letu 1924 na 6.400.000 Din), prevelik. Po obtežljivih karakteristikah bodoče povečane centrale bi se morale izračunati posamezne kapacitete manjših agregatov.

Ako ima mestna občina pomisleke proti priključitvi na tuj daljnovod, se ugotavlja, da so velika inozemska mesta (kakor n. pr. Dunaj, Berlin itd.) priključena na centrale, ki so mnogokrat oddaljene par sto kilometrov od konzumnega okoliša. In vendar je preskrba teh mest z energijo popolnoma brezhibna! V modernih inozemskih mestih se je opustila elektrifikacija z lokalnega vidika ter se zasnova na širokopoteznem principu skupnosti.

Na kratko reasumiram svoja izvajanja. Za dosego smotrene elektrifikacije potrebujem nujno:

1. Elektrifikacijski program (normalizacija napetosti);
2. gospodarski svet za presojo projektov;
3. ureditev vprašanja koncesionirane obrti za gradnjo električnih naprav jakega toka.

Industrija in obrt sta eminentno interesirana, da se problem elektrifikacije zemlje čimprej in racionalno reši, zato morata delati z vso vnemo na to, da se to vprašanje v najkrajšem času postavi na dnevni red.

O navedenih programatičnih točkah namravam o priliki napisati v posebnih člankih podrobnejšo analizo.

Ljubljanska borza.		
Itečaj, 21. decembra 1927	Povprečje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13.55	13.58
Curib 100 fr.	1094.25	1097.25
Dunaj 1 šiling	7.995	8.25
London 1 funt	27.70	27.50
Newyork 1 dolar	56.60	56.80
Praga 100 kron	167.97	168.77
Trst 100 lir	307.—	309.—

Dr. C. Gregorič:

Aktualna davčna vprašanja.

Da se dobi čim pravilnejša in popolnejša slika v naši davčni obremenitvi in njeni znosljivosti, je treba, na eni strani premotriti izmero davčnih stopenj, ki bremene na posamezne davkoplačevalce, na drugi strani pa je treba primerjati skupni znesek davčnih bremen prebivalstva z narodnim dohodkom, t. j. z ono vrsto dohodkov, ki ostane po kritju proizvodnih stroškov in amortizacij prebivalstvu na razpolago za kritje njegovih privatnih potreb, kakor tudi javnih davščin.

O višini davčnih stopenj, ki značijo pri nekaterih davčnih vrstah že konfiskacijo dohodka, včasih celo imovine, se je pri nas že veliko govorilo in pisa'o. Radi tega se tu omejujemo na ugotovitve, da je neagrarni del prebivalstva z neposrednimi davki nesorazmerno višje obremenjen nego agrarno prebivalstvo.

Evo dokazov!

Davek na zemljišča je znašal, odnosno znaša:

	Pred vojno	Sedaj zlatih dinarjev
a) v Srbiji od 1 ha najboljša zemlje	10.65	6.24
b) na Hrvaškem in v Vojvodini od 1 katastrskega joha (0.57 ha) prvorazredne njive	6.50	5.57
c) v Sloveniji od 1. katastrskega joha (0.75 ha) njive povprečno	3.37	2.80

Sedanji zemljiški davek z vsemi državnimi pribitki, preračunjen na zlate dinarje znaša torej manj nego pred vojno.

Med tem so davki, katere plačuje neagrarno prebivalstvo, na primer hišno-najemni davek, obrtni davek itd. napram predvojnemu uvozu znatno povišani, nekateri so podvojeni, nekod pa celo potrojeni.

Od 100 zlatih kron ali zlatih dinarjev davku zavezanega donosa se je plačevalo, odnosno se plačuje:

Hišno-najemni davek:	Pred vojno	Sedaj zl. Din
V Srbiji (za stanovanja)	7.98 zl. Din	15.16
V Hrvaški in Vojvodini	11.7—18.2 zl. K	22.23—34.53
V Sloveniji in Dalmaciji	20.82 zl. Din	38.76

Obrtni davek:	18.63 zl. Din	35.40
V Srbiji		
V Hrvaški in Vojvodini	18.50 zl. K	37.05
Davek na telesne (tovarniške) delavce:		
	Pred vojno	Sedaj zl. Din
V Srbiji	1.77 zl. Din	3.30
V Sloveniji in Dalmaciji	0.6—1.3 zl. K	3.30

V navedenih primerih so upoštevani samo državni davki z vsemi državnimi pribitki. Ako bi tem zneskom pristeli še samoupravne doklade, bi bila razlika med obremenitvijo neagrarnega in agrarnega prebivalstva še večja, ker je dokladna podlaga za avtonomne doklade pri zemljiškem davku zelo zmanjšana vsled devalvacije denarja. Znaša namreč sedaj komaj toliko papirnatih dinarjev, kolikor je znašala pred vojno zlatih dinarjev ali kron, dočim dosega dokladna podlaga pri drugih davčnih vrstah toliko zlatih dinarjev, kolikor je znašala pred vojno.

Druga stran problema, posebno odnos naše davčne obremenitve v primeri z našim nacionalnim dohodkom se ni mogel presojati do letošnjega leta, ker nismo imeli niti približnih podatkov o našem nacionalnem dohodku.

V tem pogledu se je to letos izpremenilo z zelo zanimivo knjigo »Naše narodno gospodarstvo in narodni dohodek« katero so izdali gg. V. M. Djuričič, M. B. Tožič, A. Vegner, P. Rudčenko, dr. M. O. Djordjević začetkom letošnjega leta. Ta knjiga zasluži največjo pozornost, ker so pisatelji veskakor ustregli nujni potrebi se mnogo trudili in se brigali, da bi zbrali čim preciznejše podatke in bili čim oprezniji v izvajanju zaključkov iz nabranih podatkov. Z druge strani mora naše gospodarstvo posvetiti tej knjigi svojo posebno pozornost tudi radi tega, ker bi se iz vsote nacionalnega dohodka ki je ocenjen na 69 milijard 608 milijonov Din. mogli v krogih finančnega ministristva izvažati napadni sklepi glede zmajljivosti naše davčne obremenitve.

Tu ne moremo priti s preiskavanjem točnosti ocenjene vsote nacionalnih dohodkov. To delo moramo prepustiti posameznim gospodarskim panogam. Pripomniti pa moramo, da ocena nacionalnega dohodka z navedeno vsoto ne smemo sprejeti brez rezerve. Mislimo, da se ne varamo, ako trdimo, da bo detajlno preizkuševanje kalkulacije pokazalo, da je naš socialni dohodek manjši od navedene vsote.

Pa tudi če bi se izkazalo, da je ocena pravilna, nas zaključki, kateri se nam nudijo, ne morejo zadovoljiti.

Neposredno pred vojno je znašal narodni dohodek kraljevine Srbije na enega prebivalca . . . 403.44 zl. Din
a na enega prebivalca
Avstro-Ogrske . . . 395.— zl. Din
Povprečje teh dveh
vsot znaša . . . 399.22 zl. Din

Ker je cena vseh potrebščin po vojni, računana na zati bazi, za približno 50% večja nego je bila pred vojno, bi moral naš narodni dohodek na enega prebivalca, ceteris paribus, znašati 508.83 zlatih dinarjev, dočim znaša samo 5354 papirnatih dinarjev, to je 400 zlatih Din. torej za 18.17% manj.

V drugih državah, na primer na Čehoslovaškem, je ostal nacionalni dohodek na predvojni pariteti.

Tako znaten padec našega narodnega dohodka nas gotovo zaskrbi, ker pomenja nazadovanje naše gospodarske in davčne moči.

Do istega zaključka pridemo tudi na podlagi s sedežih premis: naš narodni dohodek znaša v papirnatih dinarjih na prebivalca kakor smo že omenili, 5354 Din na leto. Med tem so po statistiki osrednje inspekcije de'a (poročilo za leto 1925) znašali izdatki, potrebni samo za hrano enega delavca srednjih let, zaposlenega pri srednje napornem delu po cenah v četrtem četrtletju 1925 po povprečju za celo državo 23.63 Din za štiri tedne ali za eno leto Din 3821.09. Ako primerjamo to vsoto s številko povprečnega narodnega dohodka (Din 5.354.—) je jasno, da je naš narodni dohodek zelo, zelo majhen. Pri tem ne smemo pozabiti, da se jemljejo pri izračunavanju narodnega dohodka v poštev ne samo donosi v denarju, ampak tudi vrednost porabljenih potrebščin v zasebnem gospodarstvu producentov in njihovega pomožnega osebja ter da se iz narodnega dohodka pokrivajo vse privatne potrebe posameznikov, kakor tudi javna bremena.

Z gornjo vsoto narodnega dohodka hočemo sedaj primerjati našo davčno obremenitev. (Konec prihodnjič.)

ZASTOPSTVA, PONUDBE IN POVPRASEVANJA.

Dokavitelje rude, kovine, kovinskih odpadkov, ostankov iz žlindre odnosno zastopnika za zbiranje tega materiala išče neka tvrdka iz Nemčije. Natančen naslov tvrdke je interesentom na razpolago v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Patent za izdelovanje svilenih tkanin in to maschensicheres Seidengewebek, ki služi za izdelovanje svilenih nogavic, svilenega perila i. dr., želi oddati v zakup izumitelj iz Švice. Izum je že patentiran v Švici, Franciji in Angliji, ter se v teh državah tudi že izkorišča, medtem ko je patentiran že skoro v vseh evropskih državah, v Zedinjenih državah Amerike ter v Kanadi. Patent se nudi na prodaj ali v zakup. Interesenti naj se obrnejo na Švicarski konzulat v Zagrebu, kjer dobijo točnejše informacije.

Zastopstvo in poslovne zveze posreduje »Auslanddeutscher Wirtschafts- und Pressedienst — Wien I., Neuer Markt 9.« — Izdaja dvakrat mesečno posebno poročilo, v kojem so povpraševanja in ponudbe iz skoro vseh evropskih držav.

LISTEK.

Predlog novele k zakonu o zaščiti industrijske svojine.

Univ. prof. dr. M. Škerlj.

(Konec.)

§ 109 se izpreminja samo toliko, da se postopanje s prijavi vzorcev in modelov jasneje izenačuje s postopanjem s patentnimi prijavi. Bistvenih razlik ni, jasno izenačenje pa treba pozdraviti.

§ 142. Pravde, ki se vrše o predmetih industrijske svojine, so čisto spojene z znatnimi stroški n. pr. za svedoke, veščake, krajevne ogleda. Poslej naj ima Uprava pravico, da v takih primerih naloži strankama ali eni ali drugi izmed njih predjem za te stroške. Pri Upravi pa neredko sodelujejo tudi nestalni člani, kajti Uprava ne more imeti toliko stalnih članov, da bi ji bili za vse, tako različne primere vedno na razpolago stalni sodniki. Ti nestalni člani dobivajo za svoje funkcije posebne nagrade, ki jih morajo po zakonu (noveli) nazadnje plačati stranke, oziroma tista stranka, ki izgubi pravdo. Novela določa, da sme Uprava tudi za te stroške, pa le od tožitelja ali prigovornika, zahtevati pred-

ujem, preden reši stvar ali odredi narok. Če predujma, v enem in drugem primeru, ne položi stranka, kateri se je naložilo, niti ne nasprotnik, odpade s temi stroški združeno opravilo, na kar treba stranke opozoriti že, ko se zahteva pred-ujem.

Prvemu primeru predujma (stroški postopanja samega) ni nič prigovarjati. Drugi primer je sicer brez dvoma danes tudi potreben, ker Uprava nima kreditov za nagrade nestalnim članom, toda v bistvu je ravno to krivično, da morajo stranke neposredno plačevati te nagrade. Kajti danes je zgolj slučaj, ali ima Uprava med stalnimi člani može, ki so strokovno usposobljeni rešiti spor; če jih nima, mora pozvati nestalne člane in s tem se pravdanje bistveno podraži za določene stranke, ki pač niso krive, da mora Uprava ravno v njihovem sporu pozvati nestalne člane. Vsekako bi bilo bolje, da se nestalni člani nagrajujejo iz državnih sredstev, saj država za predmete industrijske svojine pobira pristojbine sploh, za pravde pa še posebne. Morda pristojbine za pravde niso dovolj visoke, potem naj se razmerno zvišajo. Danes, po večletni izkušnji, bi se morda že dalo reči, koliko po priliki treba vsako leto plačati nagrad nestalnim članom

in za koliko bi trebalo pristojbine zvišati. V podrobnosti tu ne morem: kakor naj se stvar uredi sedaj, je pač le urejena za prvo silo, žali pa čut pravičnosti in čut enakosti pred državnimi oblastvi.

§ 148 odst. 3 določa, da v kazenskih pravnih zadevah posega v pravico ind. svojine glede povrata, steka in zastaranja veljajo predpisi poedinih kazenskih zakonikov v dotičnih delih države. Ta nepopolna norma naj se izpremeni tako, da naj za pregreške posega v pravico ind. svojine sploh veljajo obče določbe kazenskih zakonikov in kazenskih pravnih redov po poedinih pravnih področjih kraljevine, seveda kolikor jih ne izpreminja zakon o zaščiti ind. svojine sam. Mislim, da za ta del tudi doslej ni moglo veljati nič drugega, toda ravno v kazenskih stvareh treba največje jasnosti. Čim dobimo enoten kaz. zakonik in kaz. pravni red, se stvar itak reši sama.

Dokaj važnejši je novi odstavek, ki ga nove'a dodaja § 148. Za darsnji § 143 določa, da sme sodišče po predlogu zasebnega tožitelja poleg kazni izreči, 1. da naj se krivično orodje in priprave, ki služijo izključno le za izdelovanje predmetov, s katerimi se posega v tujo pravico ind. svojine, preda'ajo ali onesposobijo za tako uporabo in, če to ni

mogoče, celo uničijo, ako drugače ni mogoče oškodovane osebe očuvati novih posegov; 2. da se s predmetov, ki so izdelani z namernim posegom v tujo pravico ind. svojine, odpravijo in uničijo znaki posega, in, če to ni mogoče, celo uničijo predmeti sami, ako drugače ni mogoče oškodovane osebe očuvati novih posegov. Lahko pa oškodovana oseba take predmete po sporazumu z nasprotnikom prevzame na račun pripadajoče ji odškodnine. Vse to sme danes sodišče izreči le poleg kazni, ne pa, če se obtoženec ne obsodi. To se razume v primeru, da se sodišče uveri, da posega sploh ni bilo. Mogoči so pa tudi primeri, da je poseg, da pa obtoženca ni moči obsoditi, n. pr. ker je med tem duševno obolel ali iz drugega kazenskopravnega razloga. Tu se obtožitelju godi krivica: saj njemu redno ne bo toliko za kazni, kolikor za to, da se korenito prepreči nadaljnji poseg. Zato tre' a pozdraviti novo določbo, ki dovoljuje, da se navedeni ukrepi store, če se sicer ne more izreči kazni, pa se vendar ugotovi, da se je izvršil objektivni poseg v tujo pravico ind. svojine. — Škoda pa je, če se ob priliki novelacije ni popravil § 148 tudi v tem, da so po njem sedaj kaznjivi samo »namerni posegi v tujo pravico ind. svojine. S tem

Trgovina.

Grška o jugoslovanski trgovini. Sedaj, ko se bodo pričela nova pogačanja med Grško in Jugoslavijo, nas zanimajo podatki o trgovini med obema državama. Taka-le je bila:

Leto	Izvoz v Din	Uvoz v Din
1920	60,400.000	315,619.000
1921	127,649.000	424,557.000
1922	172,320.000	181,519.000
1923	462,324.000	169,400.000
1924	676,169.000	265,447.000
1925	658,466.000	261,249.000
1926	578,027.000	147,813.000

Dočim se je izvoz gibal v dvigajoči smeri skokoma, zlasti od 1922 na 1923 in od 1923 na 1924 ter je nekoliko nazadoval šele lani, opazujemo pri uvozu izredno kolebanje. Poglejmo le padec od 1921 na 1922, dvig od 1923 na 1924 ter zopetni padec od 1925 na 1926.

Pooblaščenca trgovinska agencija kr. SHS v Budimpešti je bila od Uprave mednarodne razstave za reklamo in mašinske industrije odlikovana kot oficijelna zastopnica celokupnega našega turizma z zlato kolajno za uspešno razstavljeni reklamni material v našem turizmu na jesenski razstavi dne 16. avgusta t. l.

Zatski trg hmelja. V preteklem tednu je trajalo povpraševanje po žatskem hmelju še nadalje, v prvi vrsti s strani nemških kupcev. Na dan prodajo 100 do 200 stotov a 50 kg. Za domače namene so iskali cenejšo robo po 1850 do 1900 čeških kron, dočim so dosegle primavrstvo za inozemski račun 2100 do 2150 čeških kron. Na deželi je močno zlasti povpraševanje po cenejšem blagu in so prodali v preteklem tednu tja zopet nekaj stotin stotov. Poizvedovanja po občinah so dognala, da se je nahajalo dne 10. decembra v prvi roki pri producentih samo še 8000 stotov letošnjega pridelka v žatskem hmeljskem okraju. V javni hmeljski označni lopi so overili 16. t. m. 55.700 hal ali 127.940 stotov po 50 kg žatskega hmelja letošnjega pridelka. — Tako se g'asi uradno poročilo nemške sekcije pridelovalcev hmelja v Žatcu.

Sladkor. Sladkorni trgi so še zmeraj v znamenju negotovosti glede omejitvenih odredb na Kubi. Vsi so mislili, da bo kubanski predsednik Machado odločil o omejitvi produkcije na 4 milijone ton izdal takoj po končanih pogajanjih, pa ga ni. Zato so nakupovalci sladkorja opreznili. Dolgo pa Machado odloka pač ne bo mogel zadrževati, ker bi se mora s 1. januarjem začeti na Kubi nova sladkorna kampanja. Govorijo pa tudi o 15. januarju. Razni podatki kažejo, da bo v bodočem letu kljub kubanski restrikciji na svetovnem trgu dosti sladkorja, razen če se konsum nenavadno visoko dvigne. — Na Češkoslovaškem se je pokazala potreba po ustanovitvi organizacije, ki naj bi smela sklepati dogovore, obvezne tako za pridelovalce sladkorne pese kot za sladkorne industrije. Pred par dnevi so osnovali v ta namen skupni odbor sladkorne industrije in organizacij pridelovalcev pese, ki je opremljen s potrebnimi pooblastili. Od-

je znatno zmanjšana kazenska zaščita napram zaščiti po zakonih, ki so za ta del veljali prej v Sloveniji, kjer je zadostovalo, da se je poseg izvršil vedoma. Namen posegi v tujo pravico, se dokaže dokaj težje, nego vednost. Vsak namerni poseg je seveda poseg z vednostjo, ne pa obratno.

§ 161. Po mednarodnih konvencijah je položaj tak, da tuj državljan v izjemnih primerih lahko pri nas dobi več pravice nego naš lastni državljan. Tak primer je povzročal na pr. sedanji § 50, ki naj se ravno zato črta, mogoči so pa tudi drugi. Zato dovoljuje predlog novele, da smejo naši državljani v onih primerih, v katerih jim določbe mednarodnih pogodb za zaščito ind. svojine dajejo večje koristi nego domači zakon, zahtevati, da se njim v prid uporabljajo določbe teh mednarodnih pogodb. Načelno je ta določba pravilna, v podrobnostih pa utegnejo vsled nje nastati zamotana vprašanja, ki jih bo pač morala razčistiti praksa.

Vidi se, da je novela jako obširna, že sedaj dobri zakon bo po nji bistveno in vseskozi popolnjen in zboljšan. Zleteti je le, da skupščina novelo čim prej odobri: raj ne gre prav nič za politicum in stroškov za državo tudi ne bo.

hor bo deloval na dve strani; glavno njegovo delo pa bo obstajalo v tem, da bo deloval na dvig domačega sladkornega konsuma ter da bo vodil mednarodna pogačanja v smislu sklepov, napravljenih v Parizu in Berlinu. Tudi na Nemškem se osnuje podoben odbor.

Poravnalno postopanje proti trem dunajskim vinarnam. Dunajsko trgovsko sodišče je uvedlo poravnalno postopanje proti vinski veletrgovini Schiffs Söhne ter proti znani vinski tvrdki Wolf und Söhne; aktiva prve tvrdke znašajo 154.000 šilingov, pasiva 238.000, aktiva druge tvrdke 465.000 šilingov, pasiva pa 525.000. Dalje se je uvedlo poravnalno postopanje proti tvrdki Klaber, ki smo je že omenili. Premoženjskega zapiska še ni, pasiva so cenili svojčas na 9 milijonov šilingov.

Žito. Svetovni žitni trg kaže znake slabosti, čeprav se giblje kupčija na vseh trgih v razmeroma ozkih mejah. Pritisk na cene izhaja v prvi vrsti iz argentinskih borz, ki imajo s svojimi kvalitativno visokovrednimi produkti velik vpliv na svetovnotrži položaj. Plavajoče žitne množine so se spet povečale; beremo pa, da tretjina tega žita še ni prodana, temveč da je poslana v Evropo iz zgolj spekulativnih nagibov. Prodajalci hočejo svoje žitne shrambe, ki so pod pritiskom prevelikega pridelka, razbremeniti in najamejo vse ladje, če vozina le količkej ugaja. Špekulacija je imela že doslej velike izgube; zlasti v Rumuniji, Italiji in Belgiji je položaj za del trgovstva neugoden. Glede rži je položaj zelo napet; ponudba, ki se nahaja menda v eni sami roki, more povpraševanje kaj težko kriti. Zelo se pozna pomanjkanje ruskih ponudb, zlasti v Severni in Vzhodni Evropi. Izgledi za bodoči pridelek so soglasno ugodni. V Severni Ameriki se je z žitom obdelani svet pomnožil za 10 odstotkov, sneg zadnjih dni je posevke zavaroval pred mrazom.

Velika insolvenca. V Pragi je ustavila izplačila veletrgovina s svilo Reisner i. dr. Pasiva prekašajo svoto 15 milijonov čeških kron. Na pasivih so udeležene po večini dunajske in francoske tvrdke. O višini aktiv se zacetkrat še nič ne ve. Insolvenca tvrdke, o koje plačilnih težkočah so bile razširjene govorice že prej, je pospešila davčno eksekucijo, ki je zaplenila velik del blagovnih zalog.

Statistika mednarodne trgovske bilance. Iz statistike o mednarodni izmenjavi blaga v raznih deželah povzamemo, da se je trgovska bilanca poslabšala v slednjih večjih trgovskih državah: Nemčija, Poljska, Ogrska, Indija; zboljšala se je pa v Italiji, U. S. A., Franciji, Belgiji in Argentini. O Italiji bomo poročali tozadevno v posebnem članku, in prav tako o U. S. A. in o Franciji.

Industrija.

Zvišana možnost evropskega premogovnega kartela. Doslej so angleški premogarji misel evropskega premogovnega kartela dosledno odklanjali. Sedaj pa priobčuje »Manchester Guardian« zanimiv članek za vabo. Članek je datiran iz Varšave in hoče podati mnenje poljskih premogarjev, ki imajo pa tesne stike z angleškimi finančniki, torej je ta članek mnenje angleških finančnikov. Pravi, da bodo angleški premogarji kmalu pripravljeni za pogajanja o ustanovitvi evropskega premogovnega kartela, ki naj bi mu pripadale Nemčija, Anglija, Francija, Belgija in Poljska. Odpor proti razpravljanju takega načrta bo zadal v Angliji sicer še na velike težkoče, pravi »Manchester Guardian«, a ne dolgo; kajti angleški premogarji se morajo boriti z občutljivo inozemsko konkurenco sedaj že na trgih, ki so jih smatrali doslej za izključno angleški rezervat.

Francoskonemški barvni dogovor. — Nemci poročajo: Francoska in nemška barvna industrija sta se v toliko pogodili, da se bo vršila produkcija in prodaja obeh skupin po enotnih vidikih. Izhajajoč od sedanjega produkcijskega temelja nameravata obe industriji razdeliti med seboj produkcijo in prodajo po načelu najvišje gospodarstvenosti, pri čemer se v polni meri vzdrži narodna samostojnost družb. Na bodočem razvoju bosta udeleženi obe industriji v istem

All si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

razmerju, kot je dogovorjeno za sedanjo njiju produkcijo. Obe industriji sta je vsaka monopolistična tendenca prav tako tuja kot borbenost proti industrijam drugih dežel — tu mislijo zlasti na Anglijo in Ameriko. — Zveze s takimi industrijami vsled tega dogovora niso izključene, temveč ravno nasprotno; na take zveze so mislili že pri sklepanju dogovora.

Obrt.

Češkoslovaške obrtne zadruge v letu 1926. Pravkar izšli podatki češkoslovaškega statističnega urada nam kažejo gibanje tamošnjih obrtnih zadrug v letu 1926. V tej skupini so one zadruge, ki imajo za cilj dvig obrtnega stanu in pospeševanje obrtnosti sploh. V celoti je bilo v letu 1926 v češkoslovaški republiki 864 obrtnih zadrug; od teh je bilo 499 zadrug samostojnih obrtnikov, 250 delovnih zadrug in 175 mešanih. Po poslovnem jeziku je bilo 686 zadrug čeških, 166 nemških, 2 drugi. Vse zadruge so štejele 86.533 članov, med njimi nad 47.000 obrtnikov, 17.000 delavcev in nad 22.000 drugih. Največ zadrug je bilo krojaških (115), nato čevljarških (88), mizarških (69) in mesarskih (66). Poslovnih deležev pri vseh zadrugah je bilo 535.000 v znesku 81.278.000 Kč. Vplačanih je bilo 76.603.000 Kč, jamščina znaša nad 181 mil. Kč. Vidimo, da je obrtno združništvo na Češkoslovaškem na prav visoki stopnji.

Denarstvo.

Ogrski denarni trg. Pomanjkanje denarja zadnjih deseccev je izginilo in se kažejo na Ogrskem vsi znaki obilice denarja. Ta preobrat je posledica deloma inozemskih kreditnih dajatev, v prvi vrsti pa posledica omejitve podjetniškega delovanja. Dočim je denarja zmeraj več, je povpraševanja po denarju zmeraj manj, in so denarni zavodi zopet v zadregi, kje naj bi placirali svoj odvišni denar. K temu pride še, da so prišle v zadnjih tednih iz inozemstva, zlasti iz Švice in Holandske, velike kreditne ponudbe; te kratkoročne kredite je mogoče dobiti že po 5 do 6%. Že lani smo pisali, kako se je na ogrskem denarnem trgu pojavilo takrat čisto isto ko sedaj, in da so se morali zateči k znižanju obrestne mere; ni preostalo nobeno drugo sredstvo. In tako bo tudi sedaj.

Emisije v New Yorku v novembru izkazujejo napram rekordnim številkam prejšnjega meseca nazadovanje; v oktobru je bilo emitiranih za 900.9 milijonov dolarjev posojil, v novembru za 724.3. Emisije v avgustu in septembru izkazujejo 406.3 in 509.9 milijonov dolarjev. Posebno mogočno so nazadovali v novembru inozemski izposojevalci, ki so vzeli 17 posojil v znesku 132.1 mil. dolarjev, za polovico manj kot v oktobru.

Promet.

Avstrijske zvezne železnice 1926. — Obratni prebitek avstrijskih zveznih železnic v letu 1926 je znašal 9.400.000 šilingov, leto prej pa 1.600.000. Za investicijske namene so izdali leta 1925 3.600.000 šilingov, leta 1926 pa 12.600.000 šilingov. Pravijo, da v sedanjih razmerah — upoštevajoč sedanje cene premoga, denarni trg in cene električnega toka — elektrifikacije proge Dunaj — Salzburg ni mogoče zagovarjati. Mogoče je pa, da se bo dalo v bodočnosti v tem oziru kaj ukreniti.

Previšek pri ogrskih železnicah. Ravnanje ogrskih državnih železnic je sestavilo končne račune za poslovno leto 1926/27. Računi izkazujejo za 16 milijonov pengö več dohodkov kot izdatkov. Statistični podatki nam pravijo, da se je promet izdatno dvignil. V poslovnem letu 1926/27 so prepeljale državne železnice 82 milijonov oseb in 30 milijonov blaga, leto prej pa 77 in 24. V strokovnih krogih računijo z nadaljnjim dvigom prometa in sicer na podlagi tarifnih pogodb z nasledstvenimi državami, ki bodo prinesle dvig tranzitnega prometa.

Francosko zračno brodogojstvo. V načrtu novega francoskega proračuna je tudi znesek 163 milj. frankov za pospeševanje civilne aviatike. Večina zneska, 91 milijonov, je namenjena za subvencije in premije zasebnih aviatičnih podjetij, 48 milijonov pa za meteorološka raziskovanja, navigacijske zemljevide itd.

RAZNO.

Državna razstava v Poljski. Leta 1929 priredi Poljska veliko razstavo svojega kulturnega in gospodarskega dela v prvih 10 letih svojega obstoja in neodvisnosti. Na razstavi ne bodo sodelovale samo gospodarske, naučne, socijalne, športne ustanove itd., ampak tudi vlada, ki je naročila podrejenim ministrstvom, da na razstavi čim intenzivneje sodelujejo. Protektorat razstave je prevzel predsednik republike Mościcki, a mesto častnega predsednika predsednik vlade maršal Pilsudski. Na razstavi bo tudi predstavljena poljska mednarodna trgovina, možnost nadaljnjega razvoja uvoza in izvoza, kakor tudi trgovinske zveze Poljske z državami Evrope in izven Evrope, in med drugimi tudi s kraljevino SHS.

Češkoslovaški proračun 1928. Razmerje izdatkov in dohodkov v češkoslovaškem proračunu za leto 1928 izkazuje aktivnost 26 milijonov Kč. Na podlagi zaključkov finančnega leta 1926 se lahko reče, da ravnovesje v državnem proračunu ni izkazano samo v proračunu, temveč da ga bodo tudi v resnici dosegli. Razvoj izdatkov in dohodkov uprave kaže že nekakšno stabilizacijo:

	1926	1927	1928
	v milijonih Kč		
Dohodki	9286	9724	9562
Izdatki	9271	9704	9536
Saldo	+ 15	+ 20	+ 26

Strong in Norman. Guverner Angleške banke Montagu Norman in guverner newyorške Federal Reserve Bank Benjamin Strong sta imela v Londonu dogovore. Domnevajo, da je šlo za izvoz zlata iz Amerike v London. Posledica posvetovanj bo ali dvig obrestne mere pri Federal Reserve Bank ali pa znižanje obrestne mere pri Angleški banki. Kakor smo že omenili, so ta posvetovanja samo uvod v vrsti konferenc, ki jih bo imel ameriški finančnik tudi še z guvernerjem Francoske banke in s predsednikom Nemške banke.

Avstrijsko gospodarstvo. Poročilo avstrijskega finančnega ministrstva pravi, da je v prvih devetih letošnjih mesecih preostal iz tekočega poslovanja znesek 101.310.000 šilingov, tako da je bilo mogoče kriti več kot dve tretjini investicij, ki so znesle 144.020.000 šilingov. Upoštevajoč investicije rezultira v proračunu primanjkljaj v znesku 42.710.000 šilingov.

Borza dela v Mariboru. Od 12. do 18. decembra je pri borzi dela v Mariboru iskalo dela 79 moških in 21 žensk, prostih mest je bilo 81, delo je dobilo 9 moških, 14 žensk, odpadlo jih je 234, odpotovalo pa 22. Od 1. januarja do 18. decembra je pa dela iskalo 8160 oseb, 4746 mest je bilo prostih, delo je dobilo 3103 osebe, odpadlo jih je 4013, ostali so odpotovali.

Borza dela v Mariboru. Od 12. do 18. decembra je pri Borzi iskalo delo: 3 vinčarji, 2 hlapca, 1 kolar, 1 čevljar, 6 rudarjev, več vajencev (ključavničarske, mizarске, kovaške, pekovske, kleparske obrti) in 4 kmečke dekle, 1 kmečka gospodinja, 3 kuharice, 4 služkinje, 2 kuharici k orožnikom, 1 kuharica v oficirsko obednico, 1 kuharica v uradniško menzo, 4 šteparice za gornje dele čevljev, 1 trgovska poslovođkinja, 2 podnatakarici, 10 šivilj, 1 pletarska vajenka.

Drobne vesti. Plzenski pivovarniški industriji se je posrečilo stopiti v stik s Kanado, od česar si obeta velikega eksportnega dviga. — Uprave nemških železnic so glede tarfnega boja med Hamburgom in Trstom privolile v podaljšanje sedanjega provizorija do 30. junija 1928. — Mednarodna trgovska zbornica v Parizu prireja mednarodno posvetovanje o zboljšanju borznih telefonskih zvez in je imenovala za proučevanje tega vprašanja poseben odbor. — Albanci hočejo poslati v pomladi delegacijo importerjev v Čslov., da se posvetuje tam o uvedbi novih trgovskih zvez med obema državama. V prvi vrsti gre za uvoz poljedelskih strojev, tekstilj, kovinskega blaga, emaljnine in porcelanskih izdelkov, ki bi prihajali v Albanijo; Albanci bi pa eksportirali to'ak, volno in v prvi vrsti usnje. — I. G. Farben je dobil nov patent za proizvodnjo umetnih barv, ki so kljub trdoti izredno e'astične. — Nemška sekcija hmeljske zveze v Žatcu na Češkem je dala preiskati na Dunaju

varilno vrednost žatskega hmelja letošnjega pridelka. Dunajski tozadveni urad je označil skupno sliko kot prav zadovoljivo; hmelj odgovarja vsem zahtevam, ki jih moremo staviti na varilni hmelj dobre do prav dobre kvalitete. — »Daily Express« javlja, da je pričakovati znižanje angleške bančne obrestne mere v prvih tednih boodčega leta. Istega mnenja je »Manchester Guardian«. — V prvih devetih mesecih letošnjega leta so nesli dohodki carine in tobačnega monopola v Avstriji 411,320.000 šilingov; za odplačilo posojila Zveze narodov, ki so mu ti dohodki zastavljeni, je bilo potrebnih samo 76,610.000 šilingov, torej komaj petina dohodkov.

Po svetu. Sredi decembra je znašal obtok bankovcev v Češkoslovaški 7197 milijonov Kč in je bil krit z 78% po računavanju češkoslovaške Narodne banke. — Ker se poljska vlada protivi 20odstotnemu zvišanju tekstilnega blaga v Lodžu, so zadela pogajanja za ustanovitev tekstilnega kartela na težkoče in ne bodo privedla najbrž do nobenega zaključka. — Industrijska podjetja Zedinjenih držav in ameriška vlada izdajo na leto okoli 200 milijonov dolarjev za industrijske raziskovalne namene. Dve tretjini te svote da industrija, eno tretjino vlada. Industrija je v zadnjih letih svoj raziskovalni aparat zelo zgradila; leta 1921 je imelo samo 590 družb lastne raziskovalne oddelke ali laboratorije, sedaj jih je pa že okoli 1000. — Obtok bankovcev na Nemškem znaša okoli 3 tisoč 980 milijonov mark. — Nemški delovni minister se zelo trudi, da bi poravnal spor v železni industriji, pa imajo njegova prizadevanja malo upanja na uspeh. — Zdi se, da se je dviganje cen na kovinskem trgu ustavilo, čeprav so cene še zmeraj dosti višje kot v začetku bakrene hausse. — Govorili so, da bo Nemška banka obrestno mero zopet zvišala, a vodstvo banke naznanja, da bo kolikor mogoče dolgo vztrajalo na sedanjih obrestnih meri. — Nasproti raznim vestem v zadnjem času o ustanovitvi evropskega premogovnega kartela, ki naj bi obsegal Vel. Britanijo, Francijo, Belgijo in Nemčijo, javlja belgijska brzojavna agentura, da se ne vršijo nikakršna tozadevna pogajanja. — Avstrijska prometna kreditna banka je likvidirala. Skupna zguba bo znašala 5,422.000 šilingov, in jo bo krila poštna hranilnica, ki je glavni delničar. — Poljaki bodo ustanovili kartel eevi, ki bo posredoval tudi med mednarodnim kartelom cevi in med poljskimi producenti. — Premogovni lastniki v Srednji Angliji, ki kontrolirajo 25 odstotkov angleške premogovne produkcije, bodo sklenili dogovor, ki naj kartelira produkcijo in prodajo. — Na zdajnjem sejmu volne v Sydneyu v Avstraliji se bile dosežene rekordne cene; v enem samem dnevu so prodali 11.800 bal. — V Italiji so prepovedali uvoz teletin in govedin, z utemeljevanjem, da

je pripuščeni eksportni kontingent že izčrpan. — Ogrska Narodna banka pošlje s 23. t. m. v promet nove bankovce po 1000 pengö. Še v prometu se nahajajo stari bankovci po pol milijona in 1 milijon kron bodo vzeti iz prometa do 30. junija 1928. Zamenjalna obveznost Narodne banke preneha s 30. junijem 1931. — Hranilne vloge pri 13 budimpeštanskih velebankah in pri poštni hranilnici so se dvignile v novembru od 3407 na 351 mil. pengö, stanje vlog na tekoči račun je pa padlo od 6785 na 6676 mil. pengö. Hranilne vloge so dosegle 30. novembra 30 odstotkov vlog od 31. decembra 1913, vloge na tekoči račun pa 79%. — Misel o nemškem sladkornem koncernu postaja po pariški konferenci zmeraj jačja, cene se počasi utrjujejo. Ta razvoj bo trajal naprej in je zato treba pridelek sladkorne pese dvigniti. Sedanja carina velja samo do konca leta 1929. »Do takrat mora biti nemška sladkorna industrija gospodarsko in tehniško konsolidirana.« — Ceno žice v Belgiji so dvignili od 900 na 950 frankov. To smatrajo kot ugodno znamenje za novi mednarodni žični kartel. — Za predsednika gospodarskega odbora pri Zvezi narodov so izvolili Francoza Seruysa, za podpredsednika Nemca Trendelenburga; ta bo postal pozneje predsednik. Oba sta izvoljena za dobo enega leta. Pododbor bo izdelal načrt o načinu izkoriščanja morskoga bogastva. Za november 1928 bo sklicana konferenca v svrhu določitve pripravnih metod za poenotenje statistike v trgovini in industriji. — V novembru je bila poljska zunanja trgovina za ca 17½ mil. zlatov pasivna. Vsled stalne pasivnosti trgovinske bilance je sklenila vlada, da bo v bodoče uvoz nekaterih določenih predmetov omejila na najmanjšo mogočo izmero. Tako upajo pasivnost znižati ali jo celo odpraviti.

DOBAVA, PRODAJA.

Nabava pelerin. Poštna direkcija v Ljubljani razpisuje drugo pismeno dražbo za dobavo sto pelerin na dan 21. januarja 1928 ob 11. uri v pisarni poštne direkcije v Ljubljani, soba štev. 42. Jamčevina (5% ali če je inozemec, 10%) se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu poštne direkcije v Ljubljani, soba štev. 41, kjer se lahko vpogledajo vzorci in kupijo pogoji.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. decembra t. l. ponudbe glede dobave 700 kg bločnih verig in 20 kg verig za priklop zatičkov na kretniška postavljalna ter glede dobave griffin-koles. Predmetni pogoji so na vpogled pri gradbenem in mašinskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnih rudarskih preduzeč v Sarajevu sprejema do 28. decembra t. l. ponudbe glede dobave 2 ognjegasnih sesaljk. — Direkcija državnega rudnika

v Brezi sprejema do 15. januarja 1928 ponudbe glede dobave 1 razvodne plošče in 1 drobilca za premog. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 3. januarja 1928 pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave čevljev in oblek za čistilce kotlov. — Dne 9. januarja 1928 pri mašinskem odelenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani glede dobave spojnih ročic za lokomotive; dne 12. januarja 1928 pa glede dobave 17.000 kg železa za rešetke.

Prodaja. Dne 4. januarja 1928 se bo vršila pri Intendantskem slagališču Dravske divizijske oblasti v Ljubljani direktna pogodba za prodajo starih vreč.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

Univ. prof. dr. M. Škerlj:

Pravila naših delniških družb.

Studija izredne koristi za vsakega jurista in praktičnega gospodarja.

Stane 15 Din.

Dobiva se v upravi »Trgovskega lista«.

TRŽNA POROČILA.

Mariborske tržne cene dne 15. decembra 1927. Goveje meso 10—18 Din, drob 5—17, teletina 17—50—22—50, drob 8—18, svinjina 17—30, pljuča 10, jetra 12—14, slanina sveža 20—25, papricirana 28—30, mast 23—34, prekajeno meso 23—32, gnat 32—35, Klobase 18—40, meseni sir 20—30, konjsko meso 5—8 Din za kg. Keže: konjske 60—150 Din komad, goveje 14—16, telečje 24, svinjske 10, gorilje usnje 90—130, podplati 70—80 Din za kg. — Perutnina: piščanci 20—37—50, kokoši in race 35—40, gosi 55—75, purani 65—85, domači zajci 10—30, divji zajci 40—50 Din. — Ribe: krapci 25, ščuke 23, morske ribe 20—25 Din za kg. — Mleko, maslo, sir, jajca: mleko 3, smetana 12—14 za liter, maslo surovo 40, kuhano 48—50, čajno 50—60, sir 25—100 za kg, sirček 2—10, jajca 150—2 Din komad. — Pijače: vino novo 10—16, staro 16—25, pivo 8, žganje 30—35 Din. — Kruh: beli 6, črni 5 Din za kg. — Sadje: jabolka 6—10, slive posušene 9—12, hruške 8—12, datelji 25—30, mandelji 48—65, orehi luščeni 35—40, mak 18 do 20 Din kg. — Specerijsko blago: kava I. 65—75, II. 45—65, pražena I. 70 do 90, II. 50—65, čaj 70—125, sol 3, poper 70—75, cimet 75, paprika 75—85, testenine 10—14, marmelada 25—35, povidl 12, sladkor 14—16, kvas 35, škrob pšenični 18, rižev 15, riž 6—12, milo 17

do 18, soda 2, kisova kislina 45, kis navadni 2—3, vinski 4—5, olje olivno in bučno 20, špirit denat. 12 Din za liter. — Žito: pšenica 350, rž 3—325, ječmen 3, oves 3, koruza 275—3, proso 250 do 275, ajda 275—3, fižol 4—5, grah 14, leča 12—14 Din za kg. — Mlevski izdelki: pšenična moka 350—550, ržena moka 5—550, prosena kaša 5—6, ječmenček 6—12, otrobi 2—225, koruzna moka 3, koruzni zdrob 375—450, pšenični zdrob 6, ajdova moka 6—7, ržena kava 16, cikorija 18—20 Din za kg. — Krma: seno 80—85, slama 35—45 Din za kg. — Kurivo: drva trda 140—150, mehka 105—115 Din za kub. meter, premog trboveljski 43—50, velenjski 26—28 Din za 100 kg, oglje 2, koks 0.60—0.80, karbid 7, sveče 25—35 Din za kg; petrolej 7, bencin 10—12 Din liter. — Zelenjava: salata glavna 1, endivija 0.75—2, glavna zelje 0.75—1, ohrovt 0.50—2, karfiol 2—20, poper 0.50—1, pesa rdeča 0.25—0.75, repa 0.25, koleraba 0.25 do 2 Din komad; motovilec 1, špinata 1, luščeni grah 14 Din kupček; paradižniki 4, čebula 2—3, česen 10—15, krompir 0.75—2.25, hren 6—8, zelje kislo 4, repa kislja 2 Din za kg, med 20—25 Din za kg, peteršilj 0.50, zelena 0.50—3, zelenjava za kuho 0.25—0.50 Din za šopek.

Mariborski trg dne 16. decembra 1927. Vsled hudega marza (— 6 stopinj) in prepovedi alkohola je prišlo to pot manj kmetov v mesto kakor po navadi, pa tudi obisk je bil slab. Slaninarjev je bilo sicer 77, toda s krompirjem in drugimi živili naloženi vozovi so bili samo 3, s sadjem pa nič. Slaninarji so prodajali meso in slanino kakor običajno 20 do 30 na drobno, 15 do 17 Din za kg na debelo, proti poldnevu pa so šli s cenami nazaj. Perutnine in drugih domačih živali je bilo komaj kakih 500 komadov. Cene so bile piščancem 20—35, kokošim 35—45, racam 35—40, gosem 50—70, puranom 60—125, domačim zajcem 10 do 30 Din komad. Divji zajci so se prodajali po 40—50 Din komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Cene so bile krompirju 0.75—2, medu 25 do 30, maslu surovemu 40—44, kuhanemu 48—48, čajnemu 55—60, čebuli 2—3, česnu 10—15 Din za kg, solati glavni 1, endiviji 0.75—2, zeljnatim glavam 0.50 do 2, ohrovu 0.50—2, kolerabi 0.25—2, pesi rdeči 0.25—0.75, repi 0.25 Din komad, hrenu 6—8, kislemu zelju 4, kisli repi 2 Din kg. — Sadju: jabolkom 5—10, hruškam 8—12, posušnim slivam 10 do 12 Din kg, grozdje je prenehalo. Cvetlicam 0.15—5, z lonci vred 15—50 Din komad. — Lončena in lesena roba: 1 do 100 Din, brezove metle 2.25—6 Din komad, koruzni slami 30 Din vreča.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 13. decembra je bilo 12 voz sena in 6 voz slame, v soboto 16. decembra pa 7 voz sena in 1 voz detelje na trgu. Cene so bile senu 80 do 85, slami 35 do 45, detelji pa 100 Din za 100 kg.

Prometni zavod za premog d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo

PREMOG, domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe
KOVAŠKI PREMOG vseh vrst
KOKS, livarniški, plavžarski in pilinski
BRIKETE

Prometnj zavod za premog d. d. v Ljubljani
Miklošičeva cesta 15/1.

Vse vrste trgovske knjige kot: ameriški Journali, glavne knjige, blagajniške knjige, vsakovrstne štrance, bloke, mape kakor tudi vse vrste šolske zvezke vam nudim s svojimi prvovrstnimi izdelki najugodnejše

A. JANEŽIČ, Ljubljana
Florijanska ulica št. 14

knjigoveznica, industrija šolskih zvezkov in trgovskih knjig.

Na veliko!

Na malo!

LJUBLJANA - GREGORIČEVA ULICA 23 - TEL. 2552

TISKARNA MERKUR
TRG.-IND. D. D.
SE PRIPOROČA
ZA TISK VSAKOVRSNIH
TISKOVIN ZA TRGOVCE, OBRTNIKE, INDUSTRIJCE IN URADE.
LASTNA KNJIGOVEZNICA.

VELETRGOVINA
kolonialne in specerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudniške vode.

Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporeča

Specerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstno rudniško vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave s električnim obratom. — Ceniki na razpolago!

Trgovci, oglašajte v »Trgovskem listu«!